

Nezmyselné delenie mimovládnych organizácií

Obsahom jedného z prvých názorových sporov vo vnútri vládnej koalície bola otázka zachovania možnosti právnických osôb poukázať dve percentá z dane z príjmov na účet mimovládnych organizácií. Podľa pôvodného návrhu ministerstva financií mala byť dvojpercentná asignácia úplne zrušená. Paradoxne, vďaka iniciatíve predsedu ĽS-HZDS neprídu v roku 2007 o dve percentá občianske organizácie, ktoré sa venujú sociálnej, zdravotnej, kultúrnej a športovej činnosti. Hoci pre spoločnosť sú uvedené aktivity viac ako dôležité, pre posilnenie občianskej spoločnosti majú minimálne rovnaký význam aj organizácie, ktoré sa venujú v prvom rade politickým témam. Napriek významnej úlohe takýchto neziskových združení, do Mečiarovho zoznamu zaradené neboli. Prečo?

Mnoho vrcholných politikov s nimi jednoducho nemá pozitívnu skúsenosť. Vladimír Mečiar aj vďaka nim prišiel o funkciu premiéra, pretože v druhej polovici deväťdesiatych rokov otvorene poukazovali na politické prešľapy jeho kabinetu, čím značne ovplyvnili verejnú mienku. Podobne je na tom aj jeho koaličný partner zo SNS. Ján Slota z pozície žilinského primátora niekoľkokrát verbálne atakoval mimovládne združenie zo Žiliny, ktoré pravidelne upozorňovalo obyvateľov mesta na nedostatky mestskej radnice pod vedením Jána Slotu. A nemal ich rád ani Mikuláš Dzurinda, lebo jedna z nich prišla na závažné skutočnosti vo financovaní SDKÚ-DS.

Činnosť „politických“ mimovládok je pre krajinu v procese upevňovania demokracie viac než nevyhnutná. Aj vďaka neziskovým organizáciám sa podarilo dotiahnuť až do konca myšlienku legislatívne upraviť slobodný prístup k informáciám. Významne pomohli pri presadení zákona o ochrane nefajčiarov. Poukazovali na korupciu a klientelizmus politických strán či ich predstaviteľov. Pozornosti občanov tak neušlo pochybné financovanie výstavby niekoľkomiliónových vil niektorých vysokých štátnych funkcionárov, podozrivé financovanie politických strán, či trápne poľovačky držiteľov moci. Vyvolávali spoločenské diskusie o politických otázkach na úrovni republiky (z mnohých napr. diskusie o výhodách a nevýhodách vstupu Slovenska do Európskej únie či NATO), ale aj na úrovni regiónov, miest a obcí. Niektoré z nich podporili nadaných študentov poskytnutím štipendia, či prispeli mladým vedcom na pokrytie nákladov spojených s vydaním ich prvotiny. Špecifické mimovládne združenia vykonávajú výskum politických problémov a poskytujú štátnym inštitúciám poradenstvo pri ich riešení. Svojimi aktivitami tak tretí sektor v mnohých prípadoch supluje úlohy štátu.

Fórum občanov Slovenska

www.sk-forum.sk

Mimovládne združenia od zmeny režimu veľkou mierou prispeli k posilneniu demokracie, rozšíreniu politických práv a právneho vedomia občanov. A to nielen na Slovensku. Demokratizačné procesy podporovali aj v krajinách, v ktorých ešte ani dnes nie je možné vyberať svojich politických zástupcov v slobodných voľbách. Pokiaľ vláda nechce otvorene podporovať demokratické sily v autoritárskych režimoch, mala by aspoň vytvárať vhodné podmienky organizáciám, ktorých aktivisti pomáhajú budovať slobodu za hranicami Slovenska, pretože si ešte dobre pamätáme na obdobie, kedy sme podobnú pomoc potrebovali aj my.

Upraviť dvojpercentnú asignáciu pre právnické osoby pôvodne navrhoval minister financií s požehnaním svojho šéfa. Jej zrušením resp. znížením na pol percenta mal dosiahnuť ponechanie niekoľkých stoviek miliónov korún v štátnom rozpočte. Tie sa následne mali použiť pri napĺňaní predvolebných sľubov Smeru-SD. Sociálne istoty v podobe vyplatenia časti peňazí klientom skrachovaných nebankových subjektov, či jednorazového vianočného dôchodku pre ľudí v postproduktívnom veku sa tak sedemnášť rokov po Novembri stali opäť dôležitejšie, než posilňovanie demokracie, rozširovanie občianskych práv a ochrana obyvateľov pred návratom arogancie moci.

Nápad rozdeliť mimovládne združenia do dvoch skupín je nezmyslom a nebezpečenstvom zároveň. Hrozba pre demokraciu spočíva v spôsobe, akým sa tento návrh zdôvodňoval, pretože najčastejším argumentom predstaviteľov vládnej trojky bola neochota podporovať aktivity práve „politických“ mimovládok.

SK.Fórum, Radoslav Štefančík
14. decembra 2006